

Pozdravni nagovor: Andrej Žemva, nekdanji komandir Postaje mejne policije Rateče
Lokacija: poleg spominskega obeležja nasproti nekdanjega objekta PMM Rateče, Rateče 97, 4283 Rateče – Planica, GPS lokacija obeležja: 46.49741, 13.70470
Javna prireditel: spominska slovesnost – Rateče in Korensko sedlo 2026
Datum: 22. 6. 2026 ob 16. uri

Spoštovani veterani vojne za Slovenijo, pripadniki slovenske policije in vojske, predstavniki lokalne skupnosti, dragi gostje, spoštovane občanke in občani!

Danes, po 35 letih vojne za Slovenijo smo zbrani na nekdanjem MP Rateče in s položitvijo venca tudi na MP Korensko Sedlo, na krajih, ki nista le geografski točki na zemljevidu Slovenije, temveč pomembna simbola naše državnosti, svobode, odločnosti in upora ter želje, da dokončno zaživimo v svoji lastni državi.

Zgodovina prizadevanj Slovencev, da bi živeli v svoji državi pa sega precej dlje kot 35 let nazaj. Slovenci smo namreč to željo dokaj uspešno in prvič v zgodovini pričeli uresničevati že v času I. svetovne vojne in predvsem takoj po njej. Z majniško deklaracijo, ki jo je leta 1917 v dunajskem parlamentu avstroogrške monarhije predstavil dr. Anton Korošec, smo že takrat nakazali odločnost, da hočemo živeti v državi, kjer bomo lahko uresničevali svoje nacionalne interese samostojno.

Po vojni, točneje 29. 10. 1918 se nam je ta želja uresničila in nastala je prva državna tvorba Slovencev, Hrvatov in Srbov, država SHS. Čeprav je ta trajala le 33 dni smo z njo Slovenci prvič v zgodovini dobili svojo državo, prvo slovensko vlado in državotvorne organe ter prve zametke vojske in policije. Znani in danes vse bolj spoštovani so v tistem času tudi boji Maistrovih borcev za severno mejo in junaška dejanja borcev za ohranitev slovenstva na južnem Koroškem. Prav na tem mestu pa se je v tistih časih odvijala tudi zelo pomembna borba za obstoj naše, Zgornjesavske doline, da bi ta ostala pod okriljem Slovenije v takratni državi SHS. Zgornjesavska dolina in Bohinjski kot, sta bila namreč pod hudim pritiskom Italije, ki je zaradi strateških interesov hotela to območje zase. Če se takrat domačini - prostovoljci (bilo jih je okrog 150, vodil jih je domačin nadporočnik Karel Šefman) temu ne bi odločno uprli, tudi z uporabo orožja in preprečili vdore talijanske vojske, danes tukaj skoraj zagotovo ne bi govorili slovensko.

Kot bi verjetno na celotnem ozemlju današnje Slovenije govorili nemški jezik, če se v času II. svetovne vojne večina Slovencev ne bi pravilno odločila in organizirala odločen upor proti okupatorju in si z oboroženim uporom v okviru NOB, že drugič v svoji zgodovini, priborila svojo lastno, takrat še republiško državnost v skupni državi SFRJ.

Ti dve veliki narodno zavedni dejanji sta bili nedvomno zgodovinski temelj in podlaga za nadaljevanje prizadevanj Slovencev, da že tretjič in tokrat dokončno zaključimo ta proces in zaživimo v svoji lastni ter samostojni državi. Ta prizadevanja so bila uspešno in dokončno izvedena pred 35 leti. To pa se je dogajalo tudi tukaj, na mejnih prehodih Rateče in Korensko sedlo. Junjska vojna za Slovenijo v letu 1991 je sicer trajala le deset dni, vendar je za vedno zaznamovala naš narod. Pokazali smo, da združeni v enotah slovenske teritorialne obrambe, milice, civilne zaščite ter s podporo številnega civilnega prebivalstva, zmoremo vse. Uspešno smo odvrnili napad JLA, ki je poskušala zavzeti mejne prehode v R. Sloveniji.

Ponekod so bile zato potrebne tudi žrtve, na našem območju, na mejnem prehodu Rateče in Korensko sedlo ter Karavankah pa na srečo, kljub uporabi orožja na MP Karavanke teh ni bilo. Do začetka julija 1991 so bili vsi mejni prehodi tako ponovno pod slovenskim nadzorom.

Danes 35 let kasneje živimo v samostojni, demokratični in mednarodno priznani državi. Pa smo s tem državljani zadovoljni? Nedavna raziskava javnega mnenja kaže DA. Kar 95% Slovencev se je opredelilo, da je z življenjem v Sloveniji zadovoljno, kar nas uvršča med 12 najbolj zadovoljnih svetovnih držav. In tako je prav, čeprav vselej ne kaže ravno tako. Razdvojenosti, ki smo ji priča, predvsem z drugačnimi pogledi na preteklost, do danes nismo uspeli preseči in nas preveč ter brez potrebe deli in obremenjuje. Kot tudi to, da niti v veteranskih vrstah nismo enotni. Nimamo še enotne veteranske organizacije, ki bi povezovala vse veterane, tudi tiste, ki nas še vedno deli na veterane z več in manj zaslugami za osamosvojitve ter ignorira in diskreditira prizadevanja o skupnem ohranjanju spomina na čase izpred 35-ih let. Kot, da se v vojni za Slovenijo ne bi vsi borili za iste cilje. Živimo v svetu, v katerem teče kar 130 oboroženih konfliktov, od tega 59 s statusom vojne, kar je zaskrbljujoče predvsem z vidika ohranjanja svetovnega miru in sodelovanja. Tudi do tega žal v naši družbi nimamo enotnega pogleda ter se hrabro in odločno opredeliti v bran nemočnih in zatiranih in enotno obsoditi najhujša zločinska in genocidna dejanja, ki jih nekatere države in posamezniki izvajajo proti civilnemu prebivalstvu.

Skrajno zaskrbljujoče je, da je relativizacija do teh najbolj gnusnih dejanj prisotna celo v organih, ki zastopajo ves naš narod!! Vse te delitve bomo morali preseči in verjamem, da jih tudi bomo. Seveda samo z medsebojnim sodelovanjem, spoštovanjem in predvsem odgovornostjo, ki jo imamo do Slovenije, do naših prihodnjih generacij, ki bodo vodili to državo naprej in s korektnimi odnosi do skupnosti držav preostalega sveta, ki smo se jim pridružili pred 35.leti. Naša naloga je torej skrb za pravno državo, demokracijo, ohranjanje medsebojnega spoštovanja in blaginje vseh državljanov. Naj bo današnja obletnica tudi priložnost za razmislek v tej smeri.

Ob tem pomembnem jubileju izrekam iskreno spoštovanje vsem, ki ste sodelovali pri osamosvojitvi Slovenije ter izrazim globoko hvaležnost, da ste prispevali k temu, da danes živimo v svoji državi. Vsem tudi iskrene čestitke ob bližajočem dnevu državnosti, policistom pa ob dnevu slovenske policije.

Naj živi spomin na leto 1991, naj živi R. Slovenija. Hvala !